

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Tiesuunnitelma | HANKE-ESITE | 2023

Valtatien 9 parantaminen välillä Alasjärvi-Käpykangas

Valtatien 9 parantaminen välillä Alasjärvi-Käpykangas, Tampere ja Kangasala

Tiesuunnitelma

Suomen halki Turusta itärajalle ulottuva valtatie 9 kuuluu Suomen päätieverkon keskeisimpiin väyliin. Viiden suuren kaupunkikeskustan yhdistävä valtatie muodostaa maan tärkeimmän poikittaisyhteyden sekä henkilöliikenteelle että elinkeinoelämän kuljetuksille. Yhteysväli Tampere-Jyväskylä kuuluu valtakunnallisesti merkittävään pääväyläverkkoon (palvelutasoluokka I). Valtatie 9 on osa EU:n liikennepoliitikassa strategisesti merkittäväksi katsottua kansainvälistä TEN-tieverkkoa (E63).

Valtatieosuus Alasjärvi-Käpykangas (13 kilometriä) sijaitsee Pirkanmaalla Tampereen ja Kangasalan kaupunkien alueella. Maan vilkkain kaksikaistainen tieosuus toimii keskeisenä Tampereen kaupunkiseudun työmatkaliikenteen välittäjänä, mikä näkyy vilkkautena arkiliikenteessä. Tieosuuden varrella sijaitsee nykyisiä ja kaavoitettuja työpaikka-alueita. Tampereen kaupunkiseudun rakenne-suunnitelman mukaan valtatie 9 varren maankäyttöä tullaan tehostamaan nykyisestä vuoteen 2040 mennessä. Erityisesti Tarastenjärven alue nähdään voimakkaana yritystoiminnan ja teollisuuden kasvukeskittymänä.

Valtatie 9 rakennetaan nelikaistaiseksi koko osuudella. Alasjärven ja Suinulan eritasoliittymien välille tehdään uusi moottoritieosuus. Suinulasta Käpykankaantien liittymään tie rakennetaan 2+2-kaistaiseksi keskikaiteelliseksi sekaliikennetieksi. Tasanteen alueelle ja Suinulaan tehdään uudet eritasoliittymät ja Aitovuoren sekä Tarastenjärven nykyisiä eritasoliittymiä parannetaan. Nykyiset tasoliittymät katkaistaan ja korvaavat yhteydet järjestetään eritasoliittymiin johtavilla rinnakkaisteilla. Valtatie, eritasoliittymien rampit ja risteävät tiet valaistetaan. Riista-aidat rakennetaan koko

hankealueelle. Valtatie nopeusrajoitus tulee olemaan 100 km/h koko suunnittelualueella.

Pirkanmaan ELY-keskus käynnisti tiesuunnitelman laadinnan syksyllä 2018. Suunnitelma on tehty vuonna 2010 laaditun yleissuunnitelman pohjalta ja se valmistui keväällä 2023. Tiesuunnitelma lähetettiin lain mukaiseen hallinnolliseen käsittelyyn syyskuussa 2023. Hanke on kirjattu Väyläviraston laatimaan Valtion väyläverkon investointiohjelmaan vuosille 2024-2031. Suunnitelma-alueen ja kiireellisuuden perusteella hanke lukeutuu ohjelmajakson alkupuolella toteutettaviin hankkeisiin.

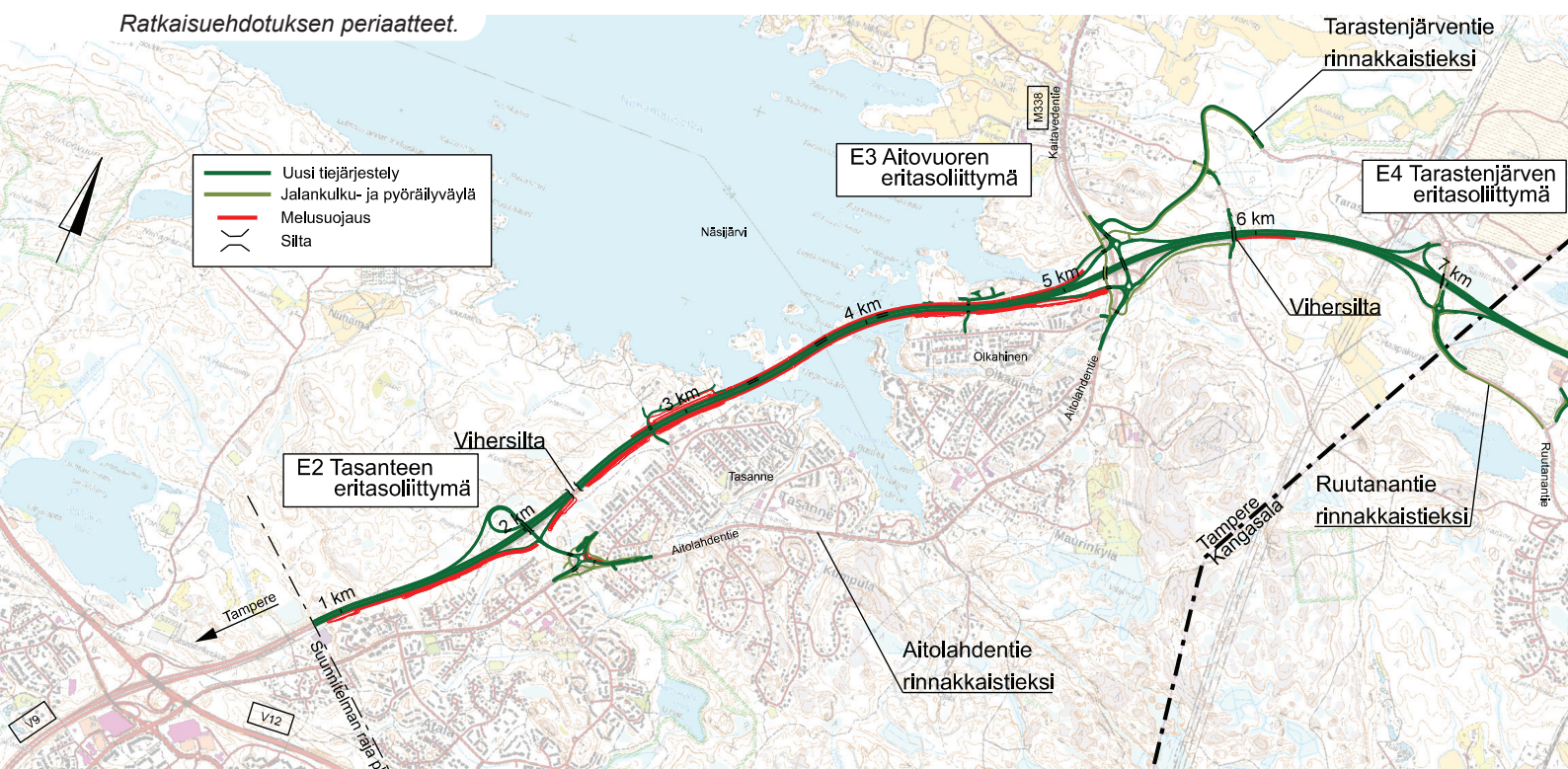
Nykyinen valtatie

Tiejakson alkuosa on liikennemääriltään Suomen vilkkain kaksikaistainen maantie. Pääosin 1970-luvun alkupuolella rakennetun tien laatutaso ei enää vastaa nykyliikenteen vaatimuksia. Tampereen kaupunkiseudun voimakas kasvu lisää valtatie liikennettä tulevaisuudessa.

Liikennemäärä on suurin Alasjärven kohdalla Tampereen päässä. Tiejakson liikennemäärät vaihtelevat 12 460–21 430 ajon./vrk (KVL 2019), josta raskaan liikenteen osuus on noin 7–13 %. Liikenteen kasvu vuoteen 2040 mennessä on kevyillä ajoneuvoilla 20,6% ja raskailla ajoneuvoilla 22,9%. Vuoden 2040 perussennusteen mukainen liikennemäärä (KVL) on noin 25 900 ajon./vrk Alasjärven ja Aitovuoren eritasoliittymien välillä ja noin 19 300 ajon./vrk Aitovuoren ja Tarastenjärven eritasoliittymien välillä. Tarastenjärven eritasoliittymän ja Käpykankaan liittymän välillä ennustettu liikennemäärä on noin 14 200–15 100 ajon./vrk.

Nopeusrajoitus on suurelta osin 100 km/h. Ruutanantien liittymän ja Suinulan kohdilla on 80 km/h nopeusrajoitukset.

Ratkaisuehdotuksen periaatteet.

Havainnekuva Tasanteen eritasoliittymästä

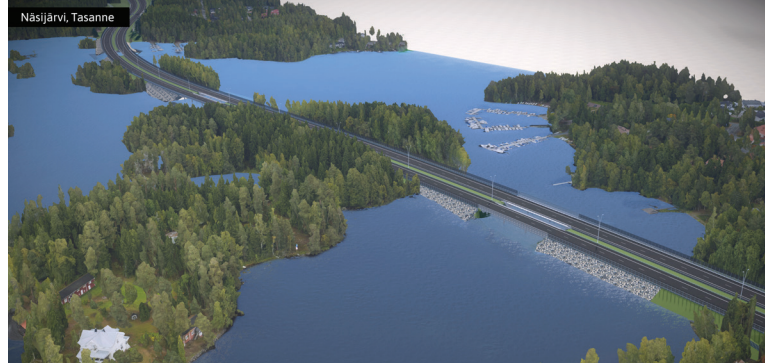
Tieosuudella on puutteita liikenteen sujuvuudessa ja turvallisuudessa sekä tien laatutasossa. Liikenteen sujuvuutta heikentää erityisesti ohitusmahdollisuuksien puute vilkkaalla kaksikaistaisella valtatiellä. Turvallisuuden kannalta tien merkittävimmät puutteet ovat tasoliittymien suuri määrä ja puutteelliset eritasoliittymät.

Tiejaksolla on viime vuosina tapahtunut useita vakavia kuolemaan tai henkilövahinkoihin johtaneita onnettomuuksia. Vuosina 2016–2020 tapahtui yhteensä 56 liikenneonnettomuutta, joista 19 johti henkilövahinkoon ja 1 kuolemaan (Lähde: Väylävirasto). Viimeisin kuolemaan johtanut onnettomuus on tapahtunut tarkastelujakson jälkeen vuonna 2021.

Tiesuunnitelman sisältö

Valtatie 9 rakennetaan nelikaistaseksi osuudella Alasjärvi-Käpykangas (13 km)

- Uusi moottoritieosuus 10 km ja keskikaiteellinen sekaliikennetieosuus 3 km
- Uusia eritasoliittymiä 2 kpl ja parannettavia 2 kpl
- Uusia siltoja 23 kpl
- Tasoliittymät poistetaan ja uudet yhteydet järjestetään rinnakaistieyhteyksillä
- Jalankulkijoille ja pyöräilijöille toteutetaan turvalliset yhteydet eritasoliittymien, alikukikäytävien ja viehersiltojen yhteyteen
- Tasanteen ja Lintukalliontien kohdille rakennetaan viehersillat, jotka palvelevat virkistyskäyttöä ja mahdollistavat eläinten liikkumisen valtatie yli.
- Meluhaittoja pienennetään rakentamalla melusuojausta noin 10 km matkalle

Havainnekuva Olkahistenlahden kohdalta

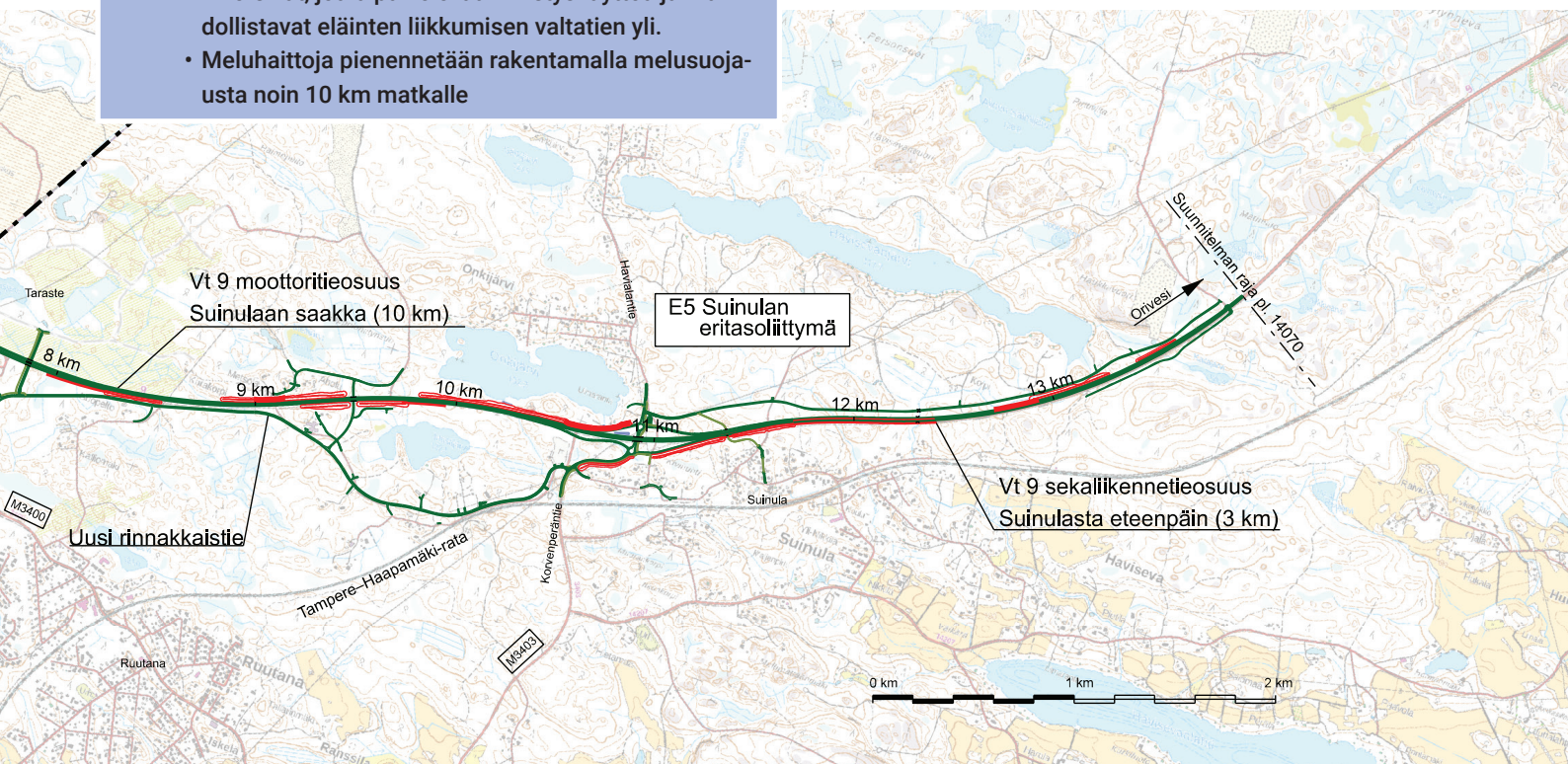
Hankkeen hyödyt tavoiteverkolla

- Matka-aika lyhenee noin 3,9 minuuttia kevyillä ajoneuvoilla ja 2,8 minuuttia raskailla ajoneuvoilla
- Henkilövahinko-onnettomuudet vähenevät 0,6 onnettomuudella vuodessa ja liikennekuolemat 0,13 kuolemalla vuodessa
- Valtatielle siirtyvän liikenteen hyödyt n. 2 M€
- Hyöty-kustannussuhde liikenne-ennusteen mukaisella kasvulla 2,1

Liikenteelliset vaikutukset

Hankkeen toimenpiteillä poistetaan valtatie 9 toimivuusongelmat tiejaksoilta. Liikenteen sujuvuus paranee sekä valtatie suuntaisen pitkämatkaisen liikenteen että liittymiä käyttävän seudullisen liikenteen kannalta. Nopeusrajoituksen nosto lyhentää suunnittelujakson läpiajon matka-aikaa vuoden 2040 tilanteessa keskimäärin noin 3,9 minuuttia kevyillä ajoneuvoilla ja 2,8 minuuttia raskailla ajoneuvoilla. Päätien matka-aikojen lyhenemisen lisäksi nykyisistä tasoliittymistä aiheutuvat liittymäviivytykset vähenevät merkittävästi, kun tasoliittymät korvataan eritasoliittymillä.

Liikenneturvallisuus paranee valtatiellä 9 varsinkin ajoratojen erottelun sekä tasoliittymien poistamisen ja eritasoliit-

tymien rakentamisen seurauksena. Tavoiteverkon ratkaisuilla suunnittelualueen henkilövahinko-onnettomuuksien vuoden 2040 tilanteessa arvioidaan vähenevän 0,6 onnettomuudella vuodessa ja liikennekuolemien 0,13 kuolemalta vuodessa verrattuna nykyverkkoon. Uusien jalankulku- ja pyöräilyväylien rakentaminen vähentää jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden onnettomuusriskiä.

Muut vaikutukset

Meluntorjunnan toteutumisen myötä hankkeella on erittäin suuria myönteisiä vaikutuksia alueen melun kokonaistilanteeseen. Melualueilla olevien asukkaiden määrä vähenee päiväaikaan 54 % ja yöaikaan 67 % verrattuna ennustetilanteeseen ilman uutta meluntorjuntaa.

Hanke tukee Tampereen seudun yhdyskuntarakenteen kehittämisen tavoitteita. Seudullisen työmatkaliikenteen matka-aikojen ennustettavuus ja kuljetusten toimintavarmuus paranevat. Turvalliset liikenneyhteydet mahdollistavat uusien teollisuus- ja työpaikka-alueiden sekä asuinalueiden sijoittamisen valtatievarrelle ja lisäävät alueiden houkuttelevuutta.

Hankkeen suunnittelussa on huomioitu tien läheisyydessä sijaitsevat ympäristöarvot. Tasanteen ja Lintukallion kohdille suunnitellut vihersillat vähentävät valtatievarraitusta sekä turvaavat liito-oravan ja muiden eläinlajien kulkuyhteyksiä tiealueen yli. Ekologiset yhteydet toimivat myös virkistysreitteinä.

Tien leventäminen sekä uudet ja parannettavat eritasoliittymät aiheuttavat pysyviä muutoksia tiemaisemaan. Valtatievarraitaminen nykyisellä paikallaan kuitenkin edistää olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämistä. Olkahistenlahdella meluntorjuntarakenteet on esitetty toteutettavaksi yläosaltaan läpinäkyvinä ja niiden vaikutus maisemakuvaan asutuksesta katsoen jää melko vähäiseksi.

Kustannusarvio ja jatkotoimenpiteet

Hankkeen arvioidut kokonaiskustannukset ovat 107,5 M€ (alv 0 %), MAKU-indeksissä 140 (2015 = 100).

Tampereen ja Kangasalan kaupunkien osuuden rakennuskustannuksista arvioidaan olevan noin 16 M€.

Pirkamaan ELY-keskus pyytää tiesuunnitelmasta lausunnot keskeisiltä sidosryhmiltä. Tiesuunnitelma asetetaan lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä mukaan yleisesti nähtäville 30 päivän ajaksi, jolloin muutoksia haluavat voivat tehdä suunnitelmaa vastaan muistutuksen. Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy tiesuunnitelman.

Havainnekuva Aitovuoren eritasoliittymästä

Havainnekuva Suinulan eritasoliittymästä

Yhteystiedot

Pirkanmaan ELY-keskus

Tero Haarajärvi, puh. 0295 036 223

tero.haarajarvi@ely-keskus.fi

Tampereen kaupunki

Heljä Aarnikko, puh. 040 806 4917

helja.aarnikko@tampere.fi

Kangasalan kaupunki

Jutta-Leea Ylönen, puh. 040 133 6764

jutta-leea.ylonen@kangasala.fi

Finnmap Infra Oy

Lauri Harjula, puh. 050 508 8110

lauri.harjula@finnmap-infra.fi